

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Toimintakertomus vuodelta 2022

Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2021
Toimintatuotot	5 793 280	0	5 793 280	7 408 216	1 614 936	28 %	6 298 549
Myyntituotot	1 433 980	0	1 433 980	1 769 890	335 910	23 %	1 233 414
Maksutuotot	2 473 550	0	2 473 550	2 642 443	168 893	7 %	2 867 448
Tuet ja avustukset	1 516 990	0	1 516 990	2 604 464	1 087 474	72 %	1 961 910
Muut toimintatuotot	368 760	0	368 760	391 419	22 659	6 %	235 776
Toimintakulut	-103 763 090	-1 653 000	-105 416 090	-106 359 848	-943 757	1 %	-101 330 293
Henkilöstökulut	-58 261 815	-818 000	-59 079 815	-60 623 589	-1 543 775	3 %	-58 155 398
Palvelujen ostot	-20 993 814	-955 000	-21 948 814	-21 630 617	318 197	-1 %	-19 502 047
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 951 888		-2 951 888	-2 700 501	251 387	-9 %	-2 629 318
Avustukset	-4 252 650	0	-4 252 650	-4 106 241	146 409	-3 %	-4 226 829
Muut toimintakulut	-17 302 924	120 000	-17 182 924	-17 298 899	-115 975	1 %	-16 816 700
Toimintakate	-97 969 810	-1 653 000	-99 622 810	-98 951 632	671 179	-1 %	-95 031 744
Poistot ja arvonal.	-806 000		-806 000	-402 317	403 683	-50 %	-567 108

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan muutetun talousarvion toimintakate alittui 671 179 euroa. Toimintatuotot ylittivät 1 614 936 euroa. Ylitys johtui budjetoitua suuremmista kotikuntakorvauksista, varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tuloista ja eri hankkeisiin tulleista suuremmista erillisistä valtionavustuksista. Toimintakulut ylittivät 943 757 euroa. Ylitys johtui budjetoitua suuremmista henkilöstökuluista. Tulosalueista toimintakatteen alittivat koulutuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Toimintakatteen ylittivät tulosalueista hallinto- ja talouspalvelut, koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeet sekä hyvinvointipalvelut.

Koronan vaikutus toimintaan

Korona vaikutti vielä vuoden 2022 alussa toimialan tulosalueiden toimintaan.

Kouluissa oli koronaan liittyviä rajoituksia talvilomaan saakka. Talviloman jälkeen niitä alettiin purkaa. Lukuvuoden 2022–2023 alussa palattiin kouluissa normaaliin toimintaan.

Koronarajoitukset vaikuttivat myös keväällä 2022 varhaiskasvatuspalvelujen toimintaan.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa koronalla oli vaikutusta vuoden 2022 tuloihin. Korona näkyi vähäisinä kävijämäärinä museoissa ja Taaborinvuorella. Tapahtumien järjestämiseen liittyvät rajoitukset poistuivat helmikuussa 2022. Tapahtumien kävijämäärät pysyivät kuitenkin normaalia alemmalla tasolla syyspuolelle 2022 saakka.

Nuorisopalveluissa nuorten eli 13–17-vuotiaiden kävijämäärät eivät ole palautuneet nuorisotiloissa pandemiaa edeltävälle tasolle.

Ukrainan sodan vaikutus toimintaan

Ukrainalaisten pakolaisten tulo Nurmijärvelle on lisännyt valmistavan opetuksen tarvetta. Opetusryhmiä on lisätty tarpeen mukaan. Nukarille perustettiin väliaikainen ryhmäperhepäiväkoti kesällä 2022 varhaiskasvatusikäisille ukrainalaisille lapsille.

Kotoutumisen kumppanuusverkoston kanssa kotoutumispalvelut on ollut järjestämässä erilaista tukitoimintaa ukrainalaisille pakolaisille. Tästä hyvänä esimerkkinä on SPR:n käynnistämä Help Center -toiminta.

Ukrainan sota aiheutti energiakriisiä, jonka seurauksena varauduttiin syksyn 2022 aikana sähköpulaan. Varautumisessa tehtiin valmiussuunnitelma siihen, miten toimitaan sähkökatkojen aikana.

Muutokset lainsäädännössä

Eduskunta hyväksyi muutokset perusopetus- ja lukiolakiin liittyen kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn, kurinpitoon ja muutoksenhaakuun. Lakeihin kirjattiin myös lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa.

Varhaiskasvatukseen hyväksyttiin muutos, jossa varhaiskasvatukseen osallistuvalla on oikeus saada kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa. Jos tämä tuki ei riitä, tukea voidaan antaa tehostettuna ja erityisenä tukena, josta on tehtävä päätös. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettuun lakiin hyväksyttiin muutos syksyllä 2022. Muutoksen myötä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan nostamalla tuloeroja 33 prosenttia. Muutos tulee voimaan 1.3.2023 alkaen.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin on hyväksytty muutos, jolla pyritään varmistamaan kunnan, muiden koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö oppilas- ja opiskelijahuollon järjestämisessä.

Nuorisolakiin tehdyn muutoksen myötä lakiin on kirjattu harrastamisen Suomen mallin mukainen nuorten harrastustoiminnan tarkoitus sekä kunnan tehtävät sen järjestäessä kyseistä harrastustoimintaa. Laissa säädetään myös niistä edellytyksistä, jotka otetaan huomioon harrastustoimintaan myönnettävän valtionavustuksen määrää harkittaessa.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen erilaisten hankkeiden kautta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteuttaa kansallisen kouluterveyskysely joka toinen vuosi. Tietoja on kerätty perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyville vuodesta 1996, lukioissa vuodesta 1999 ja ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2008 alkaen. Tällä hetkellä tuoreimmat tiedot lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta on vuoden 2021 tutkimustieto. Uutta tutkimustietoa saadaan vuoden 2023 lopulla. Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn perusteella nurmijärveläiset lapset ja nuoret voivat pääsääntöisesti hyvin. Yhdeksi seurattavaksi indikaattoriksi kunnassa on nostettu kiusaamisen ilmiö, jota seurataan kunnassa poikkisektoraisesti ja siihen on kohdennettu useita toimenpiteitä viimeisten vuosien aikana. Kohteeksi joutuneiden lasten ja nuorten määrä on pääsääntöisesti laskenut, mutta valitettavasti 8.–9.-luokkalaisten kohdalla oli nähtävissä pienoista nousua.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen TEA-viisarin (2021) mukaan perusopetuksessa käsiteltiin 100 pisteen arvoisesti (arvostelu 1–100) esille nousseet kiusaamistapaukset. Kokemus seksuaalisesta kommentoinnista, ehdottelusta, viestittelystä tai kuvamateriaalin näyttämisestä, niin kohtaamisissa kuin some-maailmassa, on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä niin kunnassa, Keusoten alueella kuin kansallisestikin. Kunnassamme seksuaalisen häirinnän tunnistamisesta ja siihen puuttumisesta kertyi TEA-viisarin perusteella 91 pistettä (koko maa 87 pistettä), joka on hyvä tulos ja osoittaa, että kouluissa asia on tiedostettu. THL:n luoma TEA-viisari on työväline, jonka tiedot kuvaavat terveydenedistämistä eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Esille nousseista ilmiöistä, lasten ja nuorten parissa, voidaan nostaa esille tietynlainen kurittomuus, häiriökäyttäytyminen ja ilkeä, joita esiintyy erityisesti Klaukkalan alueella. Sähköpostin käyttö on yleistynyt nuorten keskuudessa. Terveyskäyttäytymisessä on saavutettu myös positiivisia tuloksia; raittius on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä ja vähintään tunnin päivässä liikkujien osuus on noussut muissa ikäryhmissä, paitsi 8–9-luokkalaisten kohdalla.

Peruskoulun 5. ja 8. luokkalaisten fyysinen toimintakyky on pysynyt edellisvuoden tasolla – viivajuoksusta saadut tulokset ovat laskeneet, ilmenee vuoden 2022 kansallisista Move! -mittaustuloksista. Kansallisesti on huomioitavaa, että tuloksissa on merkittäviä vaihteluita kuntien ja hyvinvointialueiden välillä. Maaseutumaisissa kunnissa on kaupunkimaisia kuntia enemmän oppilaita, joiden fyysinen toimintakyky on tasolla, joka voi vaikeuttaa arjessa jaksamista.

Kohtaamispaikkatoiminta perheille käynnistyi Suopulun tuvassa marraskuussa 2022. Varhaiskasvatuksen tuen uudistamisen -hankkeen kautta on palkattu työntekijät kohtaamispaikkaan.

Koulupäivän yhteyteen on edelleen kehitetty kerhotoimintaa Nurmijärvi harrastaa -hankkeen kautta yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

Klaukkalan alueella sekä kouluissa kehitetään yhteisöllisyyttä sekä kouluun kiinnittymistä Koulunuorisotyön sekä Klaukkalan yhteishankkeen kautta.

Liikuntapalveluissa kehitetään liikumis- ja elintapaneuvontaa 16–29-vuotiaille nuorille.

Yläkouluissa on ollut koulunuorisotyöntekijöiden lisäksi palkattuna kolme kouluvalmentajaa Sitouttavan kouluyhteistyön hankkeen kautta.

Alkuluokkatoiminta

Alkuluokkatoiminnan kokeilua on edelleen laajennettu. Syksyllä 2022 alkuluokkatoiminta on laajentunut Metsolan päiväkodissa oppilasmäärän kasvaessa sekä Harjulan ja Länsikaaren alkuluokkien osalta.

Palveluverkossa tapahtuneet muutokset

Klaukkalassa aloitti uusi yksityinen päiväkotitoiminta Hehku toimintansa tammikuussa 2022. Mäkituvan päiväkotitoiminta perustettiin yksi lapsiryhmä marraskuun 2022 alussa. Vaskomäen päiväkodin toiminta lakkautettiin vuoden 2022 lopussa ja Vaskomäen lapsiryhmä siirrettiin Suopolun päiväkotitoimintaan.

Nuorisopalveluissa luovuttiin Kuusirinteen tiloista.

Peruskorjaukset ja uudisrakennukset

Nurmijärven yhteiskoulun Mikkolan osan peruskorjatut tilat otettiin käyttöön talvella 2022. Rökän koulun vanhimman osan peruskorjaus valmistui kesällä 2022. Lepsämän koulun palaneen koulurakennuksen rakentamistyöt alkoivat kesällä 2022. Rakennus otettiin opetuskäyttöön helmikuussa 2023.

Pääkirjaston peruskorjatut tilat otettiin käyttöön lokakuussa 2022. Klaukkalan kirjastossa tehtiin tilauudistus syksyllä 2022.

Ikäihmisille suunnatun toiminnan kehittäminen

Kunta on mukana kansallisessa Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen -ohjelmassa, jossa pääpaino on kunnan ja yhdistyssektorin yhteistyön kehittämisessä ja ikääntyneiden kuntalaisten aktiivisuuden edistämiseksi.

Ikäihmiselle suunnatun Olohuone-toiminnan käynnistämiseen ja toiminnan koordinoimiseen palkattiin syksyksi 2022 koordinaattori. Toimintaa ohjasi ohjausryhmä, johon kuului vanhus- ja vammaisneuvoston, Keusoten, kunnan, seurakunnan ja yhdistysten edustajia. Olohuone-toimintaa käynnistettiin kirkonkylän alueella.

Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen

Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 1.1.2023 siirtyivät hyvinvointialueelle oppilas- ja opiskelijahuollon kuraattorit ja psykologit kunnista. Syksyllä oli jo aloittanut alueellinen oppilas- ja opiskelijahuollon työryhmä, joka muodostuu kaikista hyvinvointialueen opetuksen järjestäjien, hyvinvointialueen sekä vanhempien ja oppilaiden ja opiskelijoiden edustajista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueelle tehtiin kunnan sivistys- ja hyvinvointitoimialalla organisaatiomuutos. Hyvinvointipalvelujen tulosalue poistui organisaatorakenteesta 1.1.2023 alkaen. Hyvinvointipalvelujen tulosalueen hyvinvoinnin edistämisen yksikkö sijoitettiin liikuntapalvelujen tulosalueelle, ja liikuntapalvelujen tulosalueen nimi muutettiin liikunta- ja hyvinvointipalvelujen tulosalueeksi. Kotoutumispalvelujen yksikkö siirtyi hyvinvointipalvelujen tulosalueelta sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto- ja talouspalvelujen tulosalueen alaiseksi yksiköksi.

Arvio tulevasta kehityksestä

Varhaiskasvatustalouden kysyntä

Hoitopaikkojen tarve kasvaa edelleen varhaiskasvatuksessa, vaikka lasten määrä ei kokonaisuudessaan lisääntynyt. Kasvu johtuu siitä, että varhaiskasvatukseen tulevat lapset ovat pääosin alle 3-vuotiaita. Alle 3-vuotiaita täyttää laskennallisesti 1,75 paikkaa. Samoin varhaiskasvatukseen osallistumisaste on noussut eri ikäluokissa. Perhevapauudistus tuo varhaiskasvatustalouden piiriin entistä nuorempia lapsia sekä mahdollistaa paluun samaan varhaiskasvatustalouteen perhevapaan jälkeen.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen

Lapsiperheille suunnattu kohtaamispaikkatoiminta on aloittanut toimintansa Klaukkalassa syksyllä 2022. Kohtaamispaikkatoimintaa kehitetään hanketyöntekijöiden avulla palvelemaan entistä paremmin perheiden tarpeita yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Kouluvalmentajien työstä kouluissa on saatu hyvää palautetta. Toiminta tulisi saada vakinaistettua hankekausien jälkeen. Koulunuorisotyöhön on saatu hankerahoitusta vuoden 2024 loppuun saakka. Hankekauden jälkeen on hyvä yhdessä kouluvalmentajatoiminnan kanssa vakiinnuttaa opetukseen sitomattoman henkilöstön toimintaa kouluihin.

Nuorisopalveluissa ennen pandemiaa aloitettua yhteisöllisyshanketta jatketaan syksyllä 2022 tukemaan Klaukkalan alueen nuorten hyvinvointia, osallisuuden edistämistä ja turvallisuuden lisäämistä alueella. Toiminnan jatkamiseen on saatu hankerahoitusta vuodelle 2023.

Lasten ja nuorten häiriökäyttäytyminen huolestuttaa. Moniammatillisella yhteistyöllä löydetään keinoja tähän ongelmaan puuttumiseen. Alueellisten monialaisten työryhmien toimintaa kehitetään monialaisen yhteistyön tukemiseksi. Poliisin, hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyönä toteuttama ankkuritoiminta tehdään entistä näkyvämmäksi.

Koulukiusaamiseen puuttumisen toimintamalleja kehitetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Nuorisopalveluissa kehitetään koulujen loma-aikojen toimintaa. Samoin nuorisotilojen aukioloaikoja laajennetaan paremmin palvelemaan lasten ja nuorten tarpeita. Nuorten työpajatoimintaa kehitetään tukemaan nuorten kouluttautumista ja työllistymistä.

Perusopetuksessa toteutettua kulttuuripolkutoimintaa laajennetaan toiselle asteelle. Toimintaa koordinoi kulttuuripalvelut.

Harrastustoiminnan mahdollistaminen

Harrastusmahdollisuuksia tulee entistä enemmän mahdollistaa lasten ja nuorten osalta koulupäivän yhteyteen. Nurmijärvi harrastaa -mallin toiminta vakinaistetaan. Näin saadaan mielekästä toimintaa lapsille ja nuorille eri puolilla kuntaa. Samoin on tärkeää kehittää harrastusmahdollisuuksia erityislapsille sekä saada mukaan toimintaa ne lapset ja nuoret, joilla ei ole tällä hetkellä harrastusta. Perheiden hyvinvoinnin näkökulmasta on tärkeää edistää myös perheiden harrastusmahdollisuuksia.

Lainsäädäntöön tulevat muutokset

Perhevapaaudistukseen liittyvä lainsäädäntö voi vaikuttaa varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen. Oikeus samaan varhaiskasvatuspaikkaan säilyy, vaikka lapsi on poissa varhaiskasvatuksesta sinä aikana, jona lapsen hoidosta maksetaan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa, jos poissaolo kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin tehdyt muutokset perheiden tulorajoihin vaikuttavat tulokertymään. Arviolta noin 50 % perheistä kuuluu 0-maksuluokkaan eli eivät maksa varhaiskasvatuksen asiakasmaksua 1.3.2023 jälkeen. Oppilashuoltolain muutokset vaikuttavat esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmiin sekä opetuksen järjestäjän toimintaan.

Hyvinvointialueet

Vuoden 2023 alussa siirtyvät oppilas- ja opiskelijahuollon kuraattorit ja psykologit hyvinvointialueelle. On tärkeää, että siirrosta huolimatta oppilas- ja opiskelijahuoltotyö toimii koulu yhteisöissä edelleen erinomaisessa yhteistyössä eri osapuolten kesken. Yhdyspintatyöhön liittyvät rakenteet ja prosessit tulee saada toimimaan saumattomasti kuntalaisen palvelujen näkökulmasta. Kuntalaisen tulee saada tarvittavat palvelut oikea-aikaisesti ja riittävällä tasolla. Tällä hetkellä perheet, lapset ja nuoret eivät saa riittävästi tukea mielenterveysongelmiin. Tämä haastaa myös kunnan peruspalvelujen järjestämistä.

Alkuluokkatoiminta

Kuntastrategian mukaisesti tehdään syksyllä 2023 päätökset pilotoinnissa olevan alkuluokkatoiminnan jatkosta.

Oppilaskuljetukset

Nykyiset erillisiin oppilaskuljetuksiin liittyvät sopimukset päättyvät 31.7.2024. Erikseen tilattavien oppilaskuljetusten kilpailutusta on lähdetty valmistelemaan. Nykyiseen lainsäädäntöön on tuotu puhtaiden ajoneuvojen direktiivi, jossa on huomioitu ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimukset. Erikseen tilattavien oppilaskuljetusten hintojen arvioidaan nousevan lainsäädäntömuutoksen sekä inflaation kasvun myötä.

Haasteita henkilöstön saamisessa

Varhaiskasvatuksessa on haasteita pätevän henkilöstön saamisessa sekä varhaiskasvatuksen opettajien että lastenhoitajien kohdalla. Lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on vaikeuksia saada työntekijöitä. Tulevaisuudessa joudutaan palkkaamaan varahenkilöstöä enemmän vakituisiin tehtäviin, jotta pystytään täyttämään laissa määritelty henkilöstömitoitus.

Koulutuspalveluissa on vaikeuksia saada henkilöstöä vaativan erityisopetuksen tehtäviin sekä pieniin yksiköihin. Koulutuspalveluissa on ollut myös haasteita saada opettajia lyhytaikaisiin sijaisuuksiin. Samoin on vaikeutunut kirjastonhoitajien saaminen avoimiin tehtäviin.

Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten määrä kasvaa tulevaisuudessa. Ikäihmisten kohdalla tulee kehittää ennaltaehkäiseviä matalan kynnyksen palveluja tukemaan heidän hyvinvointiaan yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin sekä hyvinvointialueen kanssa. Ikäihmisten kohdalla on tärkeää saada toimiva yhdyspinta hyvinvointialueen sekä kunnan palvelujen kesken. Kansallisen, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toteuttaman FinSote-tutkimuksen (2021) mukaan kunnan ikäihmiset kokevat yksinäisyyttä. Ikäihmisten olohuonetoimintaa

kehitetään joka taajamaan. Toiminnan kehittämistä tukee Onnenkimpaleen Stean rahoittama hanke, jossa kunta toimii yhteistyökumppanina. Kunnan palveluissa kehitetään edelleen ikäihmisille suunnattuja palveluja yhteistyössä ikäihmisten ja vanhusneuvoston kanssa.

Palveluverkko

Nykyisen investointiohjelman mukaan Rajamäen kampuksen ensimmäinen vaihe valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä. Ensimmäisessä vaiheessa valmistuu koulu- ja liikuntatilat. Nurmijärven yhteiskoulun ja Nurmijärven lukion uudistilat tämän hetken suunnitelman mukaan tulisi valmistua vuoden 2026 loppuun mennessä. Klaukkalaan tarvitaan myös uudet tilat Urheilupuiston koululle. Kestävän kasvun ohjelma Nuukan yhteydessä ratkaistaan uuden Urheilupuiston koulurakennuksen laajuus ja mitä tiloja uusi koulurakennus korvaa Klaukkalassa.

Varhaiskasvatuksessa yksityinen varhaiskasvatus laajenee. Rajamäkeen on valmistumassa yksityinen neliryhmäinen päiväkotitiloja elokuun 2023 alussa. Kirkonkylässä Laidunalueen yksityiseen päiväkotiin tulee laajennus vuoden 2024 aikana. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus nousee näiden päiväkotien myötä lähes 35 %:iin. On tärkeää huolehtia, että meillä on riittävästi kunnallisia varhaiskasvatuspaikkoja lasten sijoittamiseen varhaiskasvatukseen. Tornin päiväkodin väistötilan vuokrasopimus päättyy vuoden 2025 loppupuolella. Tällöin Rajamäelle tarvitaan uusi kunnallinen päiväkotitiloja korvaamaan väistötilat.

Toimialan ohjelmatyö

Toimialan hyväksytty palvelujen kehittämissuunnitelma suuntaa tulevaisuuden palvelujen kehittämistyötä toimialalla. Valmistelussa oleva matkailu-, kulttuuri- ja tapahtumatuotanto-ohjelma antaa erinomaisen pohjan kirjasto- ja kulttuuripalveluissa toiminnan kehittämiseen.

Henkilöstö

Toimialan palveluksessa olevan henkilökunnan määrä 31.12.2022:

HTV1	31.12.2022	31.12.2021
Yhteensä	1 344,3	1 310,4

Henkilöstön kokonaismäärä on toimialalla kasvanut vuoden 2022 aikana arvioituna HTV1:llä (palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä /365* (osa-aikaprosentti/100)). Kasvu johtuu koulutuspalveluissa kasvaneesta sijaimäärästä sekä hankkeiden kautta palkatusta henkilöstöstä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Prosessit ja tietojärjestelmät

Tietojärjestelmissä tapahtuvat katkokset tuovat haavoittuvuutta toimintaan. Koulukuljetusten osalta Kouluun.fi-palvelun kautta huoltajat näkevät lapsensa hakupaikan ja -ajan sekä kuljettavan ajoneuvon tiedot. Jos palvelun toimintaan tulee häiriö, huoltajille ilmoitetaan lasten hakuajat tekstiviestinä massalähetyksenä Movit -reititysohjelman kautta.

Varhaiskasvatuksen Päikky-järjestelmän kautta kerätään tieto lasten osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Järjestelmän kautta tiedotetaan huoltajia sekä huoltajat varaavat hoitoajat. Jos järjestelmässä on häiriöitä, se hankaloittaa toimintaa.

Wilma-oppilashallintojärjestelmä on viestintä- ja tiedotuskanava koulun ja kodin välillä. Jos järjestelmässä on häiriöitä, se hankaloittaa toimintaa.

Nykyinen henkilöstöhallinnon ohjelmassa sähköinen allekirjoitus ei toimi, mikä teettää paljon ylimääräistä työtä. Työsopimukset ja virkamääräykset toimitetaan paperilla työntekijöille.

Kun tietoja siirretään manuaalisesti järjestelmästä toiseen, voi syntyä riski, että tieto ei siirry oikein. Jos prosessikuvausten vastuunjaot eivät ole riittävän selkeät, tiedot eivät tule kirjattua järjestelmiin välttämättä oikein.

Henkilöstön osaaminen ja saatavuus

Henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita erityisesti varhaiskasvatuksessa sekä koulutuspalvelujen vaativiin erityisluokkiin. Lyhytaikaisesti sijaisuuksiin on ollut haasteita saada työntekijöitä sekä varhaiskasvatus- että koulutuspalveluissa.

Kirjastossa on ollut haasteita saada kirjastonhoitajia avoimena olleisiin tehtäviin.

Suhdannevaihtelut

Inflaation kiristyminen näkyy kasvaneina raaka-aineiden, kuljetusten ja vuokrien kustannuksina. Kustannusten nousu heijastuu välillisesti isoina palkankorotuksina ja tämä kustannusnousu näkyy erityisesti kasvaneina henkilöstömenoina. Kustannusten nousu heijastuu myös varhaiskasvatuksessa yksityisille päiväkodeille maksettuihin palvelusetelin arvoon. Palvelusetelin arvoa tarkastellaan vuosittain ja tarkastelu perustuu sosiaalipalveluiden ansiotasoindeksiin ja elinkustannusindeksiin pohjalta laskettuun indeksiin.

Lainsäädännön muutokset

Varhaiskasvatuksessa perhevapaa uudistus voi vaikuttaa siihen, että varhaiskasvatuspaikkoja joudutaan lisäämään. Varhaiskasvatuslain muutos varhaiskasvatussuunnitelmaan lisättävästä kolmiportaisesta tuesta ja inklusiosta lisää hallinnollista työtä. Tukea tarvitsevat lapset varhaiskasvatuksessa tulevat pääosin kunnan järjestämän varhaiskasvatuksen piiriin.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin tehdyt lainsäädännön muutokset pienentävät kuntien saamia varhaiskasvatuksen maksutuloloja. Maaliskuun 2023 varhaiskasvatukseen tulevien maksu-uudistuksen jälkeen n. 50 % nurmijärveläisistä perheistä sijoittuu 0-maksuluokkaan. Haasteena on riittävän kompensaation saaminen valtiolta maksutulosten vähenemiseen.

Oppivelvollisuuden laajeneminen lisää edelleen kuntien kustannuksia toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta johtuen. Ei ole riittäviä mielenterveyspalveluja niitä tarvitseville nuorille, jotta he pystyisivät opiskelemaan oppivelvollisuuslain edellyttämällä tavalla. Ei ole myöskään riittävästi toisen asteen koulutuspaikkoja vaativan erityisen tuen opiskelijoille.

Vahingot

Ilkivallan lisääntyminen on aiheuttanut vahinkoja kiinteistöihin, joissa tapahtuu sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimintaa.

Toiminnan keskeytykset

Riskinä on sisäilmahaasteiden lisääntyminen kiinteistöissä ja sisäilmaongelmien vaikutukset toimintaan.

Keskeneräiset oikeudenkäynnit

Lepsämän ja Valkjärven koulupaloihin liittyvät korvausoikeudenkäynnit ovat vielä kesken.

Muut oikeudelliset ja viranomaisten toimenpiteisiin liittyvät riskit

Tämän hetken yhtenä riskinä on varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys ja uusien paikkojen järjestäminen kaikille paikkaa tarvitseville. Varhaiskasvatuksessa on noussut osallistumisaste erityisesti alle 3-vuotiaiden lasten kohdalla.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä toimialalla

Kunnassa käytössä oleva riskienhallinnan järjestelmä on tuonut edelleen haasteita riskien dokumentointiin. Uuden ohjelman myötä päivitetään vuoden 2023 aikana toimialan strategiset riskit.

Kuluneella tilikaudella on edelleen konkretisoitunut pandemiariski ja sen aiheuttamat haasteet toiminnalle. Samoin uusina riskeinä on noussut Ukrainan sodan vaikutus toimintaan ja siitä seurannut energiakriisi ja varautuminen sähkökatkoksiin. Toimialan valmiussuunnitelmaa päivitetään jatkuvasti varautumisen näkökulmasta erilaisiin riskeihin ja häiriötilanteisiin.

Sisäisen valvonnan osalta on päivitetty hyväksymis- ja asiatarkastusoikeuksia sekä tilausoikeuksia.

Valvonnassa ei ole huomattu puutteita toimialalla kuluneena tilikaudella.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %
NYK peruskorjaus, kalusto	-340 000	0	-340 000	-313 383	-26 617	8 %
Röykän koulun peruskorjaus, kalusto	-200 000	-100 000	-300 000	-174 581	-125 419	42 %
Klaukkalan kirjastosalin ja työtil	-20000	0	-20000	-19 084	-916	5 %
Pääkirjaston peruskorjaus ja laaj	-600000	0	-600000	-607 680	7 680	-1 %

Toimialalle varatusta investointimäärärahasta jäi käyttämättä 145 272 euroa.

Röykän koulun peruskorjauksessa tuli haasteita liikuntasalin AV-tekniikan kanssa. Hankintoja ei ehditty tekemään vuoden 2022 aikana. Hankinnat tullaan tekemään vuonna 2023 ja ensimmäisessä osavuosisikatsauksessa tullaan esittämään tähän määrärahaa.

Hallinto- ja talouspalvelut

	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2021
Toimintatuotot	1 170	0	1 170	3 031	1 861	159 %	4 044
Toimintakulut	-853 375	0	-853 375	-859 889	-6 514	1 %	-838 362
Toimintakate	-852 205	0	-852 205	-856 858	-4 653	1 %	-834 318

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Hallinto- ja talouspalvelujen toimintakate oli 856 858 euroa (100,5 %). Toimintakatteen ylitys johtui budjetoitua suuremmista henkilöstökuluista.

Vuoden 2022 aikana valmisteltiin sivistys- ja hyvinvointitoimialalla organisaatiomuutos, jossa hyvinvointipalvelujen tulosalueelta siirtyi kotoutumispalvelujen yksikkö hallinto- ja talouspalvelujen tulosalueelle vuoden 2023 alusta alkaen, ja hyvinvointipalvelujen tulosalue poistui organisaatiorakenteesta.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja	TP2021	TP2022	TA2022
Hallinto- ja talouspalvelut			
Henkilöstömäärä (HTV1)	11,6	11,3	11
Hallinto- ja talouspalvelujen henkilöstömenot/toimialan henkilöstömenot %	1,2	1,2	1,2

Koulutuspalvelut

	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2021
Toimintatuotot	1 372 460	0	1 372 460	1 764 812	392 352	29 %	1 092 998
Toimintakulut	-56 868 132	-558 000	-57 426 132	-57 445 921	-19 789	0 %	-55 531 264
Toimintakate	-55 495 672	-558 000	-56 053 672	-55 681 109	372 563	-1 %	-54 438 266

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Koulutuspalveluiden muutettu toimintakate alittui 372 563 euroa, toteuma oli 99,3 %. Toimintakatteen alittumiseen vaikuttivat arvioitua suuremmat toiminnan tuotot, kotikuntakorvaukset olivat budjetoitua suuremmat.

Vuoden 2022 talousarvion henkilöstösuunnitelmaan sisältyi 1.8.2022 alkaen kolme luokanopettajan virkaa, kaksi erityisluokanopettajan virkaa sekä perusopetuksen aineenopettajan ja lukion lehtorin virat. Näiden virkojen kohdalla oli kyse pysyväisluonteisiksi muuttuneiden tuntiopettajuuksien vakainaistamisesta. Täten niiden perustamisella ei ollut vaikutusta koulutuspalveluiden henkilöstömäärään tai määräraharapeisiin. Uusina virkoina perustettiin oppilaanohjauksen lehtorin virka perusopetukseen. Vammaisoppilaiden määrän kasvun myötä tarvittiin kuusi uutta henkilökohtaisen avustajan vakanssia 1.8.2022 alkaen.

Lepsämän koulun palaneen rakennuksen korvaavan koulurakennuksen rakentamistyöt käynnistyivät kesäkuussa ja rakennus on otettu käyttöön vuoden 2023 helmikuussa. Nurmijärven yhteiskoulun Mikkola-osan peruskorjaus valmistui joulukuussa 2021 ja otettiin käyttöön helmikuussa 2022. Röykän koulun vanhimman osan peruskorjaus valmistui juuri ennen syyslukukauden 2022 alkua.

Nuuka-toimenpidesuunnitelmaan sisältyi vuodelle 2022 kaksi koulutuspalveluita koskevaa toimenpidettä: yhden rehtorinviran lakkauttaminen tarpeettomana 1.8.2022 alkaen ja Rajamäen koulun E-talosta luopuminen. Esitys kahden koulun hallinnollisesta yhdistämisestä ei mennyt läpi päätöksenteossa, joten yhden rehtorinviran lakkauttaminen tarpeettomana 1.8.2022 alkaen ei ollut mahdollista. Rajamäen koulun E-talon käytöstä on luovuttu ja siellä toimineet kolme erityisluokkaa ovat siirtyneet opiskelemaan pääkoulun puolelle. Tila irtisanottiin 1.1.2022 alkaen.

Vuosi 2022 oli jo kolmas peräkkäinen vuosi, jolloin toimintaa ei pystytty järjestämään normaalisti. Vuoden 2022 alussa voimassa olleita koulujen koronarajoituksia alettiin purkaa talvilomaviikon jälkeen. Rajoitusten purkamisen jatkui kevätlukukauden päättymiseen saakka, jolloin koulujen toiminta oli palautunut lähes normaaliksi. Koronan lisäksi kevätlukukauden toimintaa leimasi mahdollisten Nurmijärvelle sotaa pakenevien ukrainalaisten perheiden lasten koulunkäyntiin varautuminen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lisäämiseen valmistauduttiin, mutta lopulta kunnan ainoan valmistavan luokan oppilaspaikat riittivät, koska lapsia ilmoittautui kouluun odotettua vähemmän. Tämä johtui siitä, että osa heistä suoritti opintojaan Ukrainan valtion tarjoamassa etäkoulussa. Tämä oli mahdollista, koska oppivelvollisuus ei koskenut heitä. Syyslukukauden alkaessa kouluun haluavien lasten määrä kuitenkin kasvoi ja koulutuspalveluihin perustettiin kaksi uutta valmistavaa luokkaa. Neljännellekin luokalle olisi ollut tarvetta, mutta siihen ei saatu rekrytoitua opettajaa useista yrityksistä huolimatta.

Lukuvuoden 2022–2023 alusta alkaen perusopetus ja lukiokoulutus on järjestetty normaaliolojen lainsäädännön mukaisesti, sillä koronavirustilanteen vuoksi säädettyjen väliaikaisten lainsäädännöllisten muutosten voimassaolo päättyi. Opetushallitus kuitenkin kehotti heinäkuun lopussa opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä varautumaan koronan, Ukrainan sodan ja sen mahdollisesti aiheuttamien hybridi- ja kyberturvallisuushkien sekä informaatiovaikuttamisen aiheuttaman monihäiriötilanteen jatkumiseen. Syyskuussa kunnassa alettiin varautua Ukrainan sodan aiheuttamaan mahdolliseen sähköpulaan. Opetushallituksen antamien ohjeiden mukaisesti lähtökohtana myös sähkökatkoista johtuvissa häiriötilanteissa on, että koulutyö järjestetään normaalisti, mikäli oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuus ei vaarannu. Kouluja kehoitettiin varautumaan ennakkoon tilanteisiin, joissa älytaulut ja sähköinen materiaali eivät toimi. Lisäksi kouluille hankittiin sähköttömiä valonlähteitä ja patteriradiot turvallisuuden varmistamiseksi.

Vuoteen 2022 ajoittui myös useita lakimuutoksia. Perusopetus- ja lukiolakien muutosten vuoksi sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen opetussuunnitelmia muutettiin ja täydennettiin 1.8.2022 alkaen. Muutokset ja täydennykset liittyivät kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn, kurinpitoon sekä muutoksenhakuun. Lisäksi molempiin lakeihin kirjattiin lapsen edun ensisijaisuus, joka on huomioitava opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä. Myös laki oppivelvollisuuslain muuttamisesta astui voimaan 1.8.2022.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %
NYK peruskorjaus, kalusto	-340 000	0	-340 000	-313 383	-26 617	8 %
Röykän koulun peruskorjaus, kalusto	-200 000	-100 000	-300 000	-174 581	-125 419	42 %

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TP2022	TA2022
Koulutuspalvelut			
Peruskoulujen määrä	23	23	23
Perusopetuksen oppilasmäärä	5786	5684	5796
Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä	426	405	432
Henkilöstömäärä	646	637	636
Oppilaskuljetusten menot*	2 712 000	2 743 535	2 837 000

*Iluvut sisältävät myös varhaiskasvatukseen kirjatut esiopetuksen kuljetuskulut

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeet

	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2021
Toimintatuotot	850 000		850 000	1 900 777	1 050 777	124 %	1 422 961
Toimintakulut	-990 000	-180 000	-1 170 000	-2 370 853	-1 200 853	103 %	-1 690 582
Toimintakate	-140 000	-180 000	-320 000	-470 075	-150 075	47 %	-267 621

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeiden tulosalueen toimintakate ylittyi 150 075 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Ylittyminen johtui budjetoitua suuremmista henkilöstökuluista ja palvelujen ostokuluista.

Kunta on saanut vuoden 2022 aikana kohdennettua valtion erityisavustusta seuraaville hankkeille:

- Tasa-arvon edistäminen esi- ja perusopetuksessa, 648 000 €. Hankkeella mahdollistetaan lisähenkilöstöresurssia lähikouluihin tukemaan tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden opiskelua.
- Tasa-arvon edistäminen varhaiskasvatuksessa, 334 400 €. Hankkeella mahdollistetaan lisätuen tarjoaminen varhaiskasvatuksessa.
- Valtion erityisavustus koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa, 631 000 €. Avustuksella mahdollistetaan henkilöstöresurssia koronaviruksesta aiheutuvien poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden ja oppimisvajeen tasaamiseksi.
- Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi, 87 494 €. Hankkeella tuetaan lukion opiskelijoiden opiskelijahuoltoa sekä pienennetään kurssikokoja, lisätään kurssitarjontaa sekä tarjotaan yksilöllistä tukea opiskelijoille.
- Varhaiskasvatuksen tuen uudistaminen, 429 800 €. Avustuksella jalkautetaan varhaiskasvatustien uudistuksia tuen kolmivaiheisen tuen järjestämisestä varhaiskasvatuksessa.
- Varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittäminen, 160 000 €. Hankkeella kehitetään varhaiskasvatuksen johtamista, laatua ja arviointia Nurmijärvellä.
- Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden perustaitojen vahvistaminen, 183 600 €. Hankkeella tuetaan maahanmuuttajataustaisten oppilaiden yleisopetukseen integroitumista.
- Liikettä yläkouluun 2022, 23 000 €. Avustuksella tuetaan yläkoulujen toimintakulttuurin kehittämistä.
- Erityisavustus kunnille harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen, 55 000 €. Hankkeella laajennetaan harrastuiltapäivän toimintaa ja kehitetään harrastekerhotoimintaa koulujen yhteyteen.
- Kerhotoiminnan kehittäminen, 22 000 €. Hankkeella tarjotaan ilmaisia kerhoja koululaisille.
- Seikkailijan matkassa 3- varhaiskasvatuksen liikuntahanke, 22 000 €. Hankkeella tuetaan liikunnallista kasvatusta ja perheyhteistyötä varhaiskasvatuksessa.
- Yhteisöllisen opiskeluohjelman vahvistaminen ja kehittäminen, 50 150 €. Hankkeella tuetaan kouluissa tehtävää yhteisöllistä opiskelijahuoltoa.
- Kaksivuotinen esiopetuskokeilu, 53 400 €. Erityisavustuksella tuetaan pilotointijaksoa kaksivuotisessa esiopetuskokeilussa.
- Valtion erityisavustus turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatukseen järjestämiseen, 46 680 €. Avustuksella katetaan varhaiskasvatukseen järjestämiskuluja.

Lisäksi Nurmijärven kunta on mukana Kangasalan koordinoimassa Oppilasagenttitoiminnan kehittämishankkeessa, Hämeenlinnan koordinoimassa Digikilta 3 -hankkeessa, Järvenpään koordinoimassa inklusiota edistävässä kehittämishankkeissa Kaikille yhteinen koulu ja Kaikille yhteinen varhaiskasvatus sekä Keski-Uudenmaan maahanmuuttajien ohjaus, Tuusulan koordinoimassa oppilaanohjauksen kehittämishankkeessa sekä Mäntsälän koordinoimassa Sitouttavan koulu yhteistyön hankkeessa.

Aikaisemmin aloitetuista hankkeista on vuoden 2022 aikana ollut meneillään vielä seuraavat hankkeet (suluissa hankkeen päättymisajankohta):

- Valtion erityisavustus koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa (30.06.2023)
- Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi (31.07.2023)
- Uudet lukutaidot- kehittämishanke (30.4.2023)
- Lukutaidon kehittämishanke yläkoululaisille (31.12.2022)
- Oppilas- ja opiskeluohjelman vahvistaminen (31.12.2022)
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluhanke (31.5.2024)
- Kerhotoiminnan kehittäminen (31.12.2022)
- Tasa-arvoa edistävät toimenpiteet esi- ja perusopetuksessa (31.12.2022)
- Seikkailijan matkassa- nujuamme Nurmijärvellä 2 (31.5.2022)
- Erityisavustus kunnille harrastamisen Suomen mallin pilotointiin (31.10.2022)
- Nurmijärven tutoropettajat- koulun pedagogiset kehittäjät (31.1.2022)

- Liikkuva opiskelu lukiolaisille (30.06.2023)
- KuumaTVT-verkosto alueellisen tutortoiminnan kehittäjänä 2019 (31.7.2022)
- Lukukoordinaattorit lukemisen edistäjinä (31.7.2022)
- Valtionavustukset kielten tutoropettajatoiminnan kehittämiseen (31.7.2022)
- Nurmijärven tutoropettajat- koulun pedagogiset kehittäjät (31.1.2022)
- Lukukoordinaattorit lukemisen edistäjinä (31.7.2022)

Varhaiskasvatus

	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2021
Toimintatuotot	2 451 400	0	2 451 400	2 639 337	187 937	8 %	2 847 079
Toimintakulut	-36 085 073	-1 103 000	-37 188 073	-37 186 171	1 902	0 %	-35 150 154
Toimintakate	-33 633 673	-1 103 000	-34 736 673	-34 546 834	189 839	-1 %	-32 303 075

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Varhaiskasvatuksen toimintakate allittui muutettuun talousarvioon verrattuna 189 839 euroa, toteuma 99,5 %. Alitus johtui budjetoitua suuremmista toimintatuotoista (varhaiskasvatuksen asiakasmaksut).

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista kertyvät maksutuotot ylittyivät vuoden 2022 aikana 205 000 euroa talousarvioon ennustetuista maksutuotoista. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut muuttuvat jälleen 1.3.2023 alkaen, jolloin maksuja alennetaan lainmuutoksella niin, että maksujen perusteena olevia tuloarvoja korotetaan 33 %. Muutos vaikuttaa merkittävästi maksutuottojen kertymiseen sekä samalla palvelusetelikulujen lisääntymiseen vuoden 2023 aikana.

Suunnitelman mukaisesti yksityisen varhaiskasvatuksen järjestäjän Pilke päiväkotien Päiväkoti Hehku aloitti toimintansa Vanha-Klaukan alueella 10.1.2022 alkaen. Valmistelu- ja rakennustyöt Peikkometsän liikuntapäiväkodin osalta jatkuivat vuoden 2022 aikana niin, että päiväkotia aukeaa suunnitelman mukaisesti 1.8.2023 alkaen Rajamäelle. Lisäksi yhteistyötä Touhulan Laidunalueen päiväkodin laajentamisen osalta on vuoden 2022 aikana edistetty ja päiväkodin laajennus on suunnitelman perusteella otettavissa käyttöön 1.1.2024 alkaen. Pilke Helmitarhan toiminta Kirkonkylän alueella päättyy 31.12.2023.

Varhaiskasvatushakemusten mukaisesti lisättiin toimintavuoden aikana kunnallisia varhaiskasvatuspaikkoja Nukarin alueelle ukrainalaisille lapsille perustamalla väliaikainen ryhmäperhepäiväkoti ajalle 1.8. – 31.10.2022 sekä Kirkonkylän alueelle käynnistämällä yksi lapsiryhmä Mäkituvan päiväkotiin 1.11.2022 alkaen. Lisäksi vuoden 2022 lopussa valmisteltiin uusien ryhmien avaamista tammikuussa 2023 alkaen Rajamäelle Toivojentielle Päiväkoti Lasten taloon, kahden lisäryhmän verran Lepsämän päiväkotiin sekä yhden lisäryhmän verran Harjulan päiväkotiin.

Päiväkoti Vaskomäen toiminta lakkautettiin tilakeskuksen antaman lausunnon mukaisesti 31.12.2022. Vaskomäen päiväkodin lapsiryhmä sekä osittain henkilökunta siirtyivät Suopolun päiväkodin tiloihin 1.1.2023 alkaen.

Kohtaamispaikka Suopolun Tupa aloitti toimintansa 1.11.2022 alkaen. Kohtaamispaikan henkilöstökulut kirjataan vuoden 2023 loppuun saakka Varhaiskasvatuksen tuen uudistaminen – hankkeelle.

Klaukkalassa Suopolun päiväkodin tiloissa käynnistettiin 15.8.2022 alkaen avoimen varhaiskasvatuksen toiminta. 1.11.2022 alkaen toiminta on ollut osittain samoissa tiloissa kohtaamispaikan toiminnan kanssa yhteistyön mahdollisuuksien hyödyntämiseksi nurmijärveläisten lapsiperheiden hyväksi.

Alkuluokkatoiminta laajeni syksyllä 2022 yhdellä ryhmällä Metsolan päiväkodissa sekä Länsikaaren ja Harjulan alkuluokkien osalta. Uusien ryhmien käyttöönotto sekä alkuluokkatoiminnan laajentuminen em. tavalla lisäsivät henkilöstökustannuksia. Alkuluokkatoiminnan lisääntymiseen liittyen myönnettiin ensimmäisessä osavuosisikatsauksessa 56 000 euroa henkilöstömenoihin 1.8.2022 alkaen. Varhaiskasvatuksen henkilöstökulut ylittyivät vuoden 2022 aikana yhteensä 253 000 euroa. Henkilöstökuluihin vaikuttivat lisäksi merkittävät palkankorotukset.

Yksityisesti tuotetun varhaiskasvatuksen kustannukset palvelusetelin osalta ylittyivät muutettuun talousarvioon nähden 422 000 euroa. Palvelusetelikulujen kattamiseen myönnettiin lisämäärärahaa 700 000 euroa kolmannen osavuosisikatsauksen yhteydessä. Ylitykseen vaikuttivat yksityisten päiväkotien määrän kasvu, 1.8.2022 alkaen tehty indeksikorotus palveluseteliarvoon, alle 3 – vuotiaiden lasten määrän merkittävä kasvu palveluissa sekä varhaiskasvatuslain muutos lasten tukeen liittyen. Alle 3 – vuotiaiden sekä tukea tarvitsevien lasten osuus huomioidaan palveluseteliarvon korotuksena palvelun tuottajille. Palvelusetelikulut lisääntyivät vuoden 2021 tilinpäätökseen verrattuna 1 519 000 euroa.

NUUKA-ohjelmasta toteutettiin vuoden 2022 aikana Rökän omakotitalosta sekä Viirin kerhotilasta luopuminen. Myös Kirkonkylän päiväkodin kiinteistöstä on luovuttu kokonaan vuoden 2022 aikana.

Koronapandemia vaikutti toimintaan jo kolmantena vuotena peräkkäin erityisesti kevään 2022 aikana. Pandemian aikana noudatettiin tarkasti OPH:n, THL:n, HUS:n, Keusoten ja AVI:n ohjeistuksia lasten ja henkilökunnan turvallisuuden takaamiseksi. Syksyllä 2022 aloitettiin varautuminen mahdolliseen sähköpulaan ja sen vaikutuksiin varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisessä.

1.8.2022 alkaen varhaiskasvatustalouden voimaan astuneen muutoksen myötä varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen laadukasta perustoimintaa. Tukea on annettava viivytystä tuen tarpeen ilmettyä. Jos tuki ei ole riittävää voidaan tukea antaa tehostettuna tai erityisenä tukena. Lapsen tehostetun ja erityisen tuen antamisesta tulee tehdä hallintopäätös. Päätöksessä on aina mainittava tuen muodot, varhaiskasvatuksen järjestämispaikka ja tukipalvelut. Päätöksen tekee varhaiskasvatuksen järjestämisvastuussa oleva kunta. Lain edellyttämiä käytänteitä ja prosesseja on valmisteltu sekä käyttöön otettu vuoden 2022 aikana.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilulain (1046/3030) mukaisesti satunnaisotannalla Nurmijärveltä kokeiluun edelleen ovat osallistuneet Nukarin ja Ylitilantien päiväkotien 5 – vuotiaat lapset. Muut kunnan varhaiskasvatusyksiköt toimivat kokeilun verrokkiryhminä. Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää kokeiluun osallistuville kunnille valtion erityisavustusta. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu päättyi varhaiskasvatuspalveluiden osalta vuonna 2023, mutta jatkuu seurannalla perusopetuksessa.

Vuoden 2022 aikana lasten määrä kuukausittaisena keskimäärä arvona on pysynyt lähes samana vuoteen 2021 verrattuna. Varhaiskasvatukseen hakeutuvat lapset ovat pääosin alle 3-vuotiaita, mikä lisää yksittäisen lapsen osalta tila- ja henkilöstöresurssien tarvetta. Nurmijärvellä osallistumisaste varhaiskasvatukseen on jatkuvasti kasvanut, erityisesti alle 3 – vuotiaiden lasten osalta. 1.8.2022 voimaan astunut perhevapaaudistus tulee vuoden 2023 aikana vaikuttamaan alle 3 – vuotiaiden lasten osallistumiseen uudella tavalla, jonka vaikutuksia voidaan tarkastella tarkemmin vasta myöhemmin.

Sijaisten rekrytointi sekä varhaiskasvatuslain mukaisten kelpoisten työntekijöiden saaminen työsuhteisiin on vaikeutunut merkittävästi edelleen Nurmijärvellä. Henkilöstötilanteeseen pyritään vaikuttamaan mm. positiivisella rekrytointikampanjalla sekä oppisopimuskoulutuksen mahdollistamisella.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TP2022	TA2022
Varhaiskasvatuspalvelut			
Kunnallisten päiväkotien määrä	27	26	26
Palvelusetelipäiväkotien määrä	8	9	8
Kunnallisten päiväkotien lapsimäärä	1708	1667	1700
Palvelusetelipäiväkotien lasten määrä	409	494	523
Henkilöstömäärä (HTV1)/kunnallinen varhaiskasvatus	552	553,8	556

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2021
Toimintatuotot	218 750	0	218 750	209 277	-9 473	-4 %	163 469
Toimintakulut	-3 345 030	0	-3 345 030	-3 333 831	11 199	0 %	-3 195 059
Toimintakate	-3 126 280	0	-3 126 280	-3 124 554	1 726	0 %	-3 031 590

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen käyttötaloussuunnitelma toteutui suunnitellusti. Tulosalueen tuotot jäivät arvioitua alhaisemmiksi. Tuotoissa näkyvät myös ulkopuolisilta saadut avustukset, noin 38 000 euroa. Varsinaisista tuotoista toteutui kulttuuripalvelujen osalta 70 prosenttia ja kirjaston osalta 77 prosenttia. Museon tuotot toteutuvat budjetoidusti. Tuottojen toteutumiseen vaikuttivat laskevasti sekä korona että kirjastojen remontit. Pääkirjaston peruskorjauksesta ja Klaukkalan kirjaston tilauudistuksesta tuli tulosalueelle edelleen kuluja, joita ei talousarviota tehtäessä voitu ennakoita. Toisaalta säästöä saatiin mm. matkustus- ja kuljetuspalveluista sekä toimistotarvikkeista.

Pääkirjaston peruskorjaus valmistui heinäkuun lopussa, ja kirjasto avattiin asiakkaille suunnitellun aikataulun mukaisesti lokakuun alussa. Pääkirjasto toimi ns. Teboilin tilassa syyskuun puoliväliin asti ja oli kokonaan suljettuna kuuden muuttoviikon ajan. Kesällä pääkirjasto palveli poikkeuksellisesti supistetuin aukioloajoin. ¾ kirjastoaineistosta oli varastoituna ja pois asiakkaiden käytöstä uusitun pääkirjaston avaamiseen asti. Peruskorjauksen myötä kirjastoon saatiin tapahtumatalo Männistö, nuortentalo Nurjasto, erillinen lastenosasto sekä ryhmätyö- ja kokoustilat. Kirjaston takaosaan rakennettiin parvi. Uusitut tilat on otettu hyvin vastaan, ja kevään aikana aukioloja laajennetaan ottamalla omatoimikirjasto käyttöön.

Klaukkalan kirjastossa käynnistettiin lokakuussa tilauudistus, joka kesti kahdeksan viikkoa. Kirjasto pidettiin koko remontin ajan auki, mutta osa aineistoista oli joitakin aikoja pois käytöstä. Klaukkalan kirjastossa laajennettiin asiakastiloja: lehtien lukusali ja lastenosasto uudistettiin ja asiakkaiden käyttöön valmistuivat ryhmätyö- ja kokoustilat.

Kirjastoauto Oiva pääsi loppukevällä kiertämään ilman koronan takia asetettuja asiakasmäärärajoituksia. Kirjastoauton lainausmäärä kasvoikin edellisvuoteen verrattuna 62 prosenttia. Myös Rajamäen kirjaston lainausmäärä ohitti koronaa edeltäneen vuoden 2019 lainamäärän lähes 10 000 lainalla. Syksyllä kirjastojen toiminta on muutekin palannut normaaliksi, ja tapahtumia sekä kouluyhteistyötä on päästy toteuttamaan ilman rajoituksia. Vuonna 2023 on näillä näkymin kirjastojen ensimmäinen normaali toimintavuosi vuoden 2019 jälkeen.

Kesällä Ratamo-kirjastoissa otettiin käyttöön mobiilikirjastosovellus, joka helpottaa asiointia ja mahdollistaa mm. sähköisen kirjastokortin käytön. Rakas-hanke eli Ratamo- ja Kirkes-kirjastojen yhteistyöhanke saatiin päätökseen ja sen myötä luotiin yhteistyöryhmiä kirjastojen välille sekä yhtenäistettiin käytäntöjä. Keudan kanssa tehtävää hanketta jatkettiin, samoin Ratamo-kirjastojen demokratiahanketta. Vuonna 2023 alkaa kaksi digihanketta ja lukemisen edistämishanke, joihin on saatu ministeriöstä avustusta.

Museon eri toimintamuodot pystyttiin taas ottamaan käyttöön koronarajoitusten poistuttua. Koulujen ja päiväkotien kanssa tehtävä kulttuuriperintöopetus palautui ennalleen, Aleksis Kiven kodin ja Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryypin kävijämäärät palasivat 2019 tasolle. Taaborinvuoren museoitte kävijämäärä sen sijaan jäi huomattavasti koronavuosia edeltäneestä ajasta johtuen suurimmaksi osaksi Taaborinvuoren tapahtumien vähäisemmistä kävijämääristä. Museon alkuvuoden tapahtumien kävijämäärät olivat vielä vähäisiä, mutta tilanne normalisoitui loppuvuotta kohden.

Taaborinvuoren museoiden näyttelyudistus jatkui. Kesäksi valmistui puusuutarin mökkiin Lastentupa Tarina. Sen sisällöt on suunnattu lapsille. Toiminnallisessa näyttelyssä voi tutustua leikkien 1920–30-lukujen maaseudun elämään ja arkeen sekä keksiä omia tarinoita kamarin nukketatterissa.

Uudistuneen pääkirjaston parvelle keskitettiin Nurmijärven paikallishistoriaan liittyvä kirjastoaineisto, paikallislehtien vuosikerrat, Aleksis Kivi –kokoelma sekä vitriini museokokoelmien esittelyyn.

Nurmijärven museo oli mukana Keski-Uudenmaan museoiden avustusrahoitteisessa (Museoviraston innovatiiviset hankkeet) Kuvaa uusiksi - Jälleenkuvausta kotikulmilla –hankkeessa. Hanke alkoi 2021 ja päättyi keväällä 2022.

Kulttuuripalvelut osallistui useisiin yhteistyöhankkeisiin eri kuntien ja toimijoiden kesken. "Minä elän! — 150 vuotta Aleksis Kiven kuolemasta -merkkipuosi järjestettiin yhteistyössä Tuusulan kulttuuri- ja museopalveluiden kanssa. Porvoon kaupungin hallinnoiman "Kulttuuri kylässä" -kehittämishankkeen kautta toteutettiin ilmaistapahtumat kirkonkylässä ja Monikon pihamaalla, ja Keski-Uudenmaan Pride –tapahtumassa kulttuuripalvelut edusti Nurmijärveä yhdessä nuorisopalveluiden kanssa. Uutena avauksena aloitettiin maksuttomien "Minä elän" -luentojen järjestäminen Monikkosalissa yhteistyössä Nurmijärven Opiston kanssa ja Sääksin uimarantaa elävöitettiin aloittamalla kahvilan terassilla uusi yleisölle maksuton "Sääksissä tapahtuu" –konserttisarja.

Korona-ajan rajoitusten jälkivaikutukset heijastuivat kulttuuripalveluiden toimintaan edelleen koko vuoden ajan. Tapahtumat vapautuivat helmikuussa rajoituksista ja Monikkosalin tapahtumatoiminta saatiin käynnistettyä maaliskuun puolivälissä. Tapahtumien kävijäluvut pysyivät kuitenkin normaalia huomattavasti alhaisemmalla tasolla. Eryteisesti ikäihmisille suunnattujen tapahtumien kävijämäärä oli matala. Edes Alfa TV:n televisioima Kaartin Soittokunnan "Kaarti Love" –konsertti ei vetänyt Monikkosalin katsomoa täyteen.

Myös Taaborinvuoren konserteissa, kuten muissakin Taaborin tapahtumissa, oli kävijöitä poikkeuksellisen vähän. Tämä johtui osittain siitä, että vuonna 2020 peruutettuja konsertteja toteutettiin kesällä 2023. Tapahtumia järjestettiin kesällä muutenkin ennätyksellisen paljon.

Kulttuuripalvelut teki vuoden aikana kolme taidehankintaa. Monikkotalon sisääntuloaulaan ja Klaukkalan kouluun hankittiin isot taideteokset. Lisäksi yhtä Monikossa olevaa teosta täydennettiin kolmella lisäosalla. Useita kunnan taidekokoelman kuuluvia taideteoksia sijoitettiin uudelleen pääkirjaston tiloihin minkä yhteydessä muun muassa Aleksis Kiven patsaan pienoismalli pääsi sille suunniteltuun paikkaan pääkirjastonparvelle.

Pääkirjaston remontin vuoksi suljettuna ollut Galleria Ville kalustettiin ja avattiin uudelleen yleisölle. Ensimmäinen näyttely avattiin marraskuun puolivälissä. Gallerian sulku näkyi kulttuuripalveluiden kävijätilastossa

Kulttuuripalveluiden pedagogiseen toimintaan kuuluvan Kulttuuripolun tapahtumat saatiin ensimmäisen kerran järjestettyä livetapahtumina. Marraskuulle sijoittunut lasten itsenäisyyspäiväjuhla oli ensimmäinen kulttuuripolkutapahtuma, joka oli mahdollista toteuttaa suunnitelmien mukaan kokonaan Monikkosalissa.

Yhdistysten toiminta palautui ennalleen, joten kulttuuriavustukset voitiin myöntää normaalilla tavalla. Lähes kaikki myönnetty avustukset käytettiin paria poikkeusta lukuun ottamatta.

Yleisön kiinnostus maksullisia ja ikäihmisille suunnattuja maksuttomia tapahtumia kohtaan alkoi nousta syksyllä, mutta koronaa edeltävään tilanteeseen ei kävijämäärissä kuitenkaan päästy, minkä takia kulttuuripalveluiden tulotavoite ei täyttynyt. Syntyntyttä tulojen vajausta tasoitettiin jättämällä osa määrärahoista käyttämättä.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %
Klaukkalan kirjastosalin ja työtilojen uudistus, kalusto	-20 000		-20 000	-19 084	-916	5 %
Pääkirjaston peruskorjaus ja laajennus, kalusto	-600 000		-600 000	-607 680	7 680	-1 %

Investoinnit toteutuivat suunnitellusti. Pääkirjaston kalustoinvestointiraha ylittyi hieman, johtuen viime vuonna nopeasti nousseista hinnoista sekä materiaalien ja osien toimitusvaikeuksista. Ylitys katetaan muista toimialan investoinneista jääneellä rahalla.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TP2022	TA2022
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut			
Kävijät	194 072	234 119	330 000
Pedagogiseen toimintaan osallistuneet	10 362	8 791	9 600
Kirjastojen lainaus	493 855	546 593	580 000
Kulttuuripalvelujen tuottamien tapahtumien ja näyttelyiden määrä	25	50	50
Käyttäjät museon tuottamissa verkkosisällöissä	81 900	58 935	51 000

Nuorisopalvelut

	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2021
Toimintatuotot	578 200	0	578 200	591 209	13 009	2 %	566 169
Toimintakulut	-2 973 687	40 000	-2 933 687	-2 775 491	158 196	-5 %	-2 581 988
Toimintakate	-2 395 487	40 000	-2 355 487	-2 184 282	171 205	-7 %	-2 015 820

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Nuorisopalveluiden toimintakate oli 2 184 282 euroa, toteutuma oli 92,7 %. Toimintakulujen alittuminen johtui arvioitua pienemmistä henkilöstökuluista ja palvelujen ostokuluista.

Nuorisotilojen toimintaan osallistuivat aktiivisimmin varhaisnuoret. Nuorten eli 13–17-vuotiaiden kävijämäärät eivät ole vielä palanneet pandemiaa edeltävälle tasolle. Verkkonuorisotyötä ei tehty juurikaan kuluvaan vuoden aikana, vaan toiminnassa keskityttiin kohtaavaan työhön. Juhlapyhinä jalkauduttiin nuorten kohtaamispaikoille yhdessä vapaaehtoisten, seurakunnan ja Itä-Uudenmaan poliisin kanssa. Tarpeen vaatiessa on jalkauduttu myös muihin nuorten suosimiin julkisiin ja puolijulkisiin tiloihin.

Tilojen osalta hyvinvointilautakunta päätti Kuusirinteen tilan luopumisesta. Muutoin palveluverkko säilyi ennallaan. Haikalassa käynnistyi yhteistyössä TTS:n kanssa tilan sisustusprojekti. Lisäksi nuorisojärjestöjen kanssa käytiin keskustelua harrastustoimintaan liittyvistä tila- ja toimintaryhmille onnistuttuun löytämään uusia toimintatiloja. Märkiön leirikeskus suljettiin joulukuun alussa. Tällä varauduttiin mahdollisiin tuleviin sähkökuluihin sekä siihen, että leirikeskuksessa voidaan toimia turvallisesti.

Edelleen nuorisotyöntekijöitä pohditutti nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen, joka ilmeni häiriökäyttäytymisenä etenkin syksyllä. Suuri huoli on ollut myös nuorten yksinäisyydestä sekä kiusaamisesta. Koulujen yhteisöllistä toimintaa on tuettu muun muassa

koulukahviloiden ja toimintapäivien ja Kantti Kestää-tuntien avulla. Toukokuussa järjestettiin koululuokille Märkiön toimintapäivät, johon osallistui 900 oppilasta.

Klaukkalaan aiemmin suunniteltu yhteisöhankeeseen haettiin erillisrahoitus, jonka Etelä-Suomen AVI myönsi joulukuussa. Hanke auttaa nuoria vaikuttamaan heille tärkeisiin asioihin. Hankkeen kohderyhmänä ovat 6–9 -luokkalaiset klaukkalalaiset nuoret. Hankkeen aikana luodaan ja kehitetään malli, joka tukee Klaukkalan yhteisöllisyyttä. Hankkeessa huomioidaan erityisesti nuoren lähiyhteisö eli vanhemmat ja alueen monialainen verkosto.

Joulukuussa varmistui myös ESAVIN toinen rahoitus koulunuorisotyöhön. Tämän avulla koulunuorisotyöntekijöiden työsuhteita jatkettiin 2 vuodella eteenpäin. Hankkeen tavoitteena on pureutua koronasta ja kouluterveyskyselystä nouseviin haasteisiin koulukohtaisesti, mutta samalla varautuen myös Ukrainasta tulleiden ja tulevien nuorten tukemiseen. Nuorten elämänhallintaa, osallisuutta, toimijuutta ja kiinnittymistä koulu-yhteisöön tuetaan hankkeessa yhteisö-, ryhmä- ja yksilötoiminnan kautta.

Toimintaa järjestettiin koulujen loma-aikoina talvi-, kesä-, syys- ja joululomalla. Tarjolla oli sekä päivä- että yöleirejä ja ryhmätoimintaa. Kaverikerhot onnistuivat hyvin ja myös kesäleirit olivat täynnä. Sen sijaan vuoden vaihteessa järjestetty avoin toiminta tavoitti vain vähän osallistujia. Kesän osalta Sääksin ja Tiiran myyntituotot laskivat edellisvuodesta. Syynä oli kylmä ja sateinen alkukesä.

Lakiuudistuksen myötä kuntouttava työtoiminta siirtyi 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueen järjestettäväksi. Käytännössä tämä on tarkoittanut, että nuoria ei ohjattu pajajaksolle kuntouttavaan juurikaan enää syksyn 2022 aikana. Nuorten työpajalla käynnistyikin syksyllä kehittämisprosessi, jonka aikana kehitettiin pajan sisältöjä, tavoitteita ja toimintamenetelmiä.

Etsivien nuorisotyöntekijöiden asiakkuuksien määrä oli 256 nuorta. Määrä laski hieman aiemmasta edellisen vuoden 291 nuoresta. Vuonna 2019 luku oli 220 nuorta eli edelleenkin määrä on verrattain suuri. Nuoria on vaikea saada eteenpäin palveluissa. Eniten pulaa on edelleen päihde- ja mielenterveyspalveluista.

Koululaisten iltapäiväkerhoissa oli laskentapäivänä 19.9. yhteensä 387 lasta, joista kunnan järjestämän toiminnan piirissä oli 121 ja palveluntuottajien järjestämässä toiminnassa 266. Iltapäivätoiminnassa haettiin maksuvapautuksia läpi koko vuoden, joka saattaa kertoa perheiden haastavasta tilanteesta.

Nuorisovaltuusto jatkoi aktiivista toimintaansa ja teki muun muassa aloitteen maksuttomien kuukautissuojien saamiseksi yläkouluihin. Pilotointi Urheilupuiston koulussa aloitettiin syksyllä. Vuoden lopussa tehtiin päätös kokeilun laajentamisesta.

Monikkosalin toiminta elpyi kiitettävästi edellisestä vuodesta. Tapahtumien määrä nousi 46 % ja kävijämäärä nousi yli 200 %. Kunnan omia tilaisuuksia oli 37 % kaikista tapahtumista. Erilaisten yleisötapahtumien, luentojen, kokousten ja seminaarien lisäksi Monikkosali oli myös äänityskäytössä. Monikko täytti 5 vuotta, ja sitä juhlistettiin syyskuussa. Kahvio Monikon Mustikka palveli arkisin sekä tapahtumien yhteydessä sekä tilauksesta.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TP2022	TA2022
Nuorisopalvelut			
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä kunnan toiminnassa	125	121	126
Iltapäivätoiminta per käyntikerta euroa	5,9	6,8	7,2
Iltapäivätoiminnan avustukset euroa per lapsi	698	702	669
Etsivän nuorisotyön asiakkaat	291	256	220
Monikkosalin tilaisuuksien määrä/kävijöiden määrä	130/6742	190/18882	240/31000

Liikuntapalvelut

	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2021
Toimintatuotot	140 000	0	140 000	123 924	-16 076	-11 %	76 833
Toimintakulut	-875 010	120 000	-755 010	-638 996	116 014	-15 %	-763 294
Toimintakate	-735 010	120 000	-615 010	-515 072	99 938	-16 %	-686 461

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Liikuntapalveluiden toimintakate alittui 99 938 euroa, toteuma oli 83,8 %. Toiminnan tuotot toteutuivat 88,5 %:sesti. Tulotavoitteen alittuminen johtui osittain koronapandemian aiheuttamasta ohjatun toiminnan lyhyemmistä toimintakausista. Ohjatut liikuntaryhmät pääsivät aloittamaan toimintansa vasta helmikuussa terveysturvallisuussyistä, joka vaikutti lyhyempään kevät- ja kesäkauteen. Liikuntaryhmien osallistujamääriä myös rajoitettiin vielä kevätkauden 2022 ajan, jotta pystyttiin pitämään turvavälit ja huomioimaan turvallisuusnäkökulma. Toimintakulujen alittuminen johtui budjetoitua pienemmistä henkilöstökuluista ja palvelujen ostoista.

Ohjatut liikuntapalvelut uudistivat ja kehittivät ja toimintaansa syksystä 2022 lähtien kokeilukulttuurin periaatteilla. Liikuntapalvelut keskittyvät jatkossa tuottamaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä, kohdennettuja liikuntapalveluja eri ikäryhmille. Uudistus vaikutti varsinkin työikäisten ohjattuun ryhmäliikuntaan, jossa jatkossa keskitytään toiminta- ja työkykyä tukevaan, ennaltaehkäisevään liikuntatarjontaan sekä perheliikunnan kehittämiseen. Uudistetun toimintaperiaatteen kautta ohjatuissa liikuntaryhmissä liikkuu paljon uusia asiakkaita, mutta toiminta hakee vielä muotoaan.

Koulujen loma-aikoina, talvi-, kesä- ja syyslomalla, järjestettiin pop up-tapahtumia perheille ja lapsille, kesäleirejä, maksuttomia puistojumppia ja mm. ulkokuntosali- ja porrasmuutoksia kaikenikäisille kuntalaisille.

Urheiluseuroille järjestettiin koulutusta lasten ja vanhempien kohtaamisesta sekä nuorten mielenhyvinvoinnin tukemisesta.

Kunta on mukana kansallisessa, Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen-ohjelmassa, jossa pääpaino on kunnan ja yhdistyssektorin yhteistyön kehittämisessä ja ikääntyneiden kuntalaisten arkiaktiivisuuden edistämässä. Hankkeen ohjausryhmä kokoontui säännöllisesti vuoden aikana ja toimi ikääntyneiden liikuntasuunnittelijan tukena hankkeen ohjauksessa. Vuosi 2022 oli hankkeen toinen toimintavuosi ja mm. Unelmien liikuntapäivä, 10.5., järjestettiin yhteistyössä yhdistystoimijoiden kanssa. Hankkeen puitteissa järjestettiin myös useita, monipuolisia koulutuskokonaisuuksia yhdistyssektorille.

Etelä-Suomen AVI myönsi 8000 euron hankeavustuksen vuodelle 2022 hankkeeseen nimeltä: Helppi - tuki nuorten ja nuorten aikuisten liikunnan edistämiseen. Hankkeessa kehitetään liikkumis- ja elintapaneuvonnan malli ja palveluketju 16–29 -vuotiaille nuorille. Hanke pyrkii vahvistamaan monialaista yhteistyötä kunnan ja Keusote-alueen kesken mm. palveluohjauksen kautta, sekä valmistaa tulevaan hyvinvointialueen muodostamiseen. Lisäksi kehitetään kunnan sisäistä yhteistyötä mm. Nuorisopalveluiden kanssa.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TP2022	TA2022
Liikuntapalvelut			
Ohjaustuntikertoja vuodessa	764	968	2 548
Ohjattujen ryhmien määrä	80	120	103
Myönnettyjä vuoroja liikuntasaleissa (tuntia/vuosi)	17 365	20 735	21 188

Hyvinvointipalvelut

	Alkuperäinen TA 2022	Siitä muutos	TA+muut. 2022	TP 2022	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2021
Toimintatuotot	181 300	0	181 300	175 849	-5 451	-3 %	124 997
Toimintakulut	-1 772 783	28 000	-1 744 783	-1 748 697	-3 914	0 %	-1 579 590
Toimintakate	-1 591 483	28 000	-1 563 483	-1 572 848	-9 365	1 %	-1 454 594

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Hyvinvointipalvelujen toimintakate ylittyi 9 365 euroa verrattuna muutettuun talousarvioon. Toteutumaprosentti oli 100,6 %. Toimintatulot alittuivat 5 451 euroa ja toimintakulut ylittivät 3 914 euroa. Toimintakulujen ylittymiseen vaikutti Rajamäen kylätalon sisäiset vuokrat 1.9.2022 alkaen sekä budjetoitua suuremmat henkilöstömenot johtuen palkankorotuksista. Tulojen alittuminen johtui arvioitua pienemmistä tulkkauskorvaustuloista.

Kasvun ja oppimisen tukipalvelut

Opiskeluhoollon kuraattorimitoitus astui voimaan 1.1.2022. Yhdellä kuraattorilla voi olla vastuualueellaan 670 oppilasta. Kunta palkkasi opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksella kaksi uutta kuraattoria, jotta mitoitus täyttyi. Hyvinvointialuevalmistelu vakinaisti nämä tehtävät alkaen 1.1.2023. Opiskeluhoollon psykologien osalta mitoitus astuu voimaan 1.8.2023 ja se tulee olemaan 780 oppilasta tai opiskelijaa /psykologi.

Psykologipalveluissa oli vajausta myös vuonna 2022 eikä rekrytointien kautta saatu vajetta täytettyä. Psykologiharjoittelijoita onnistuttiin sitouttamaan kuntaan ja työsuhteet jatkuivat harjoittelun jälkeen. Ostopalveluilla lyhennettiin jonoa psykologin tutkimukseen.

Lasten ja nuorten ahdistuneisuus ja masentuneisuus näkyvät edelleen yleisimpien tulostulosten joukossa opiskeluhoollon psykologeille ja kuraattoreille hakeutumisessa ja ohjautumisessa. Työntekijöiden osaamista vahvistettiin, kun useat yksikön psykologit ja kuraattorit saivat mahdollisuuden HUS:n Terapian etulinjaan -hankkeen vuoden mittaisiin IPC- ja Cool Kids -menetelmäkouluuksiin koskien masennuksen ja ahdistuksen hoidollisia interventioita. Koulutuksen myötä on tarjottu nuorille yksilökäyntejä ja lapsille sekä heidän vanhemmilleen ryhmämuotoista tukea kahdessa ryhmässä.

Yksikössä toteutettiin aktiivisesti myös muita ryhmämuotoisia palveluja lapsille ja nuorille. Sateenkaarevien nuorten toimintaa toteutettiin ryhmissä ja osana yhteisöllistä opiskeluhoolltoa. Uutena aloitettiin myös nuorten aikuisten vuorovaikutustaitoja tukeva ryhmä. Kaverikerhoja oli myös alakouluikäisille, kuten myös eroperheiden lasten ryhmä. Useita ryhmiä toteutettiin moniammatillisena yhteistyönä.

Vuoden 2020 marraskuussa hankerahoituksella alkanutta psykososiaalisen tuen erityisohjaajan tehtävää jatkettiin kunnassa vuonna 2022. Puolen vuoden ajan lukiotsempparin työpanosta myytiin myös Arkadian yhteislyseolle, jolloin kunnan kaikilla lukiolaisilla oli mahdollisuus lukiotsempparin palveluihin. Lukiotsempparin luokse hakeuduttiin erityisesti tunne-elämän haasteissa.

Kasvun ja oppimisen tuen päällikön työpanoksesta myytiin 40 % hyvinvointialuevalmisteluun ajalla 1.3-31.12.2022. Valmistelussa tehtiin tiivistä yhteistyötä viiden muun kunnan opiskeluhoollon esimiesten kanssa sekä tiedotettiin ja osallistettiin työntekijöitä muutoksen valmisteluun. Opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut siirtyivät Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistukset kuntiin jäävien sote-toimijoiden työnkuvasta hyvinvointialueuudistuksessa vaikuttivat siihen, että kunnassa tehtiin päätös lopettaa varhaiskasvatuspsykologin tehtävä. Kunnan, Keusoten ja työntekijän välisissä keskusteluissa sovittiin työntekijän siirtymisestä Keusoten työntekijäksi 1.1.2023 alkaen.

Kotoutumispalvelut

Kotoutumispalvelussa annettiin sekä asiakkuuteen perustuvaa palvelua kansainvälistä suojelua saaville henkilöille, sekä yleistä matalan kynnyksen palveluohjausta kaikille kunnan maahanmuuttajille, maahantuloperusteesta riippumatta. Laskennallisten kuntakorvausten piirissä oli keskimäärin 39 asiakasta. Nurmijärvi jatkoi osallistumistaan Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamaan Keski-Uudenmaan maahanmuuttajien matalan kynnyksen asiointipalvelujen kehittämishankkeeseen, sen kolmannelle hankekaudelle 1.9.2022 alkaen.

Ukrainan sodan seurauksena myös Nurmijärvelle saapui ukrainalaisia ja kunta aktivoitui tukitoimissa yhdessä Kotoutumisen kumppanuusverkoston kanssa, järjestäen erilaista tukitoimintaa, mm. käynnistäen nopeasti Help Center-toiminnan. Kotokunta Oy perusti 1.7.2022 Järvenpään vastaanottokeskuksen alaisuuteen Nurmijärvelle vastaanottokeskustoimintaa, majoittaen asiakkaitaan hajautetusti kunnan alueelle vuokra-asuntoihin. Yhteistyötä tehtiin Kotokunnan kanssa tiiviisti läpi vuoden.

Keväällä ja syksyllä 2022 vuoden 2021 pakolaiskiintiö saapui ja kunta vastaanotti 15 kongolaista kiintiöpakolaista. Myös uusia kiintiöpakolaisia, sekä jo aiemmin asiakkuudessa olleita henkilöitä ohjattiin erilaisten tukitoimintatyön muotojen pariin, esim. Nurmijärven Opiston suomen kielen koulutukseen, Klubitalon toimintaan ja kielikerhoihin. Syksyllä Kotoutumispalvelut oli mukana suunnittelemassa Suopolun Tuvan toimintaa, kutsuen sinne vieraskielisiä mukaan.

Nurmijärven kotouttamisohjelma päivitettiin monialaisena yhteistyönä vuosille 2023–2024 ja valtuusto hyväksyi sen joulukuussa 2022. Ukrainan sodan seurauksena ELY-keskus pyysi kuntaa myöntämään lisäkuntapaikkoja vuodelle 2023, ja valtuusto päätti, että kunta voi myöntää 20–25 lisäkuntapaikkaa vuonna 2023, 15 kiintiöpakolaiselle myönnettävän kuntapaikan lisäksi.

Hyvinvoinnin edistäminen

Vuonna 2022 keskityttiin, yhdessä Keusoten ja Keusote-kuntien kanssa, tulevan hyvinvointialueen valmisteluun, yhdyspinnan selkiyttämiseen ja vahvistamiseen. Yhdyspintatyön monialaisessa -työryhmässä kuntaa edusti hyvinvointipäällikkö.

Ikääntyneiden kuntalaisten arjen aktivoinnista ja mielekkään vapaa-ajan mahdollisuuksista oltiin huolissaan ja hyvinvointipalveluihin palkattiin noin viideksi kuukaudeksi, lisämäärärahan turvin, koordinaattori, jonka tehtävänä oli ikääntyneille kuntalaisille kohdennetun Olohuone-toiminnan käynnistäminen ja koordinointi. Työskentelyn tueksi ja ohjaamiseksi perustettiin myös erillinen ohjausryhmä, joka koostui vanhus- ja vammaisneuvoston, Keusoten, kunnan, yhdistysten ja seurakunnan jäsenistä ja jonka puheenjohtajana toimi kunnanvaltuutettu ja hyvinvointilautakunnan jäsen.

Kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelu aloitettiin tieto- ja ilmiöpohjaisesti ja sen laatimiseen osallistettiin laajalaisesti myös päättäviä tahoja. Suunnitelma saatiin luonnosvaiheeseen vuoden 2022 aikana.

Hyvinvointialue-muutos vaikuttaa myös hyvinvoinnin edistämisen organisoitumiseen kunnassa ja vuoden 2023 alusta hyvinvoinnin edistämisen yksikkö yhdistetään osaksi kunnan liikuntapalveluita ja uutta kokonaisuutta kutsutaan jatkossa liikunta- ja hyvinvointipalveluiksi.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TP2022	TA2022
Hyvinvointipalvelut			
Kasvun ja oppimisen tukipalvelut: Psykologien ja kuraattoreiden yksilöasiakkaat kpl /yksilötyöhön käytetty aika	2 498	2 618	2 500
Kasvun ja oppimisen tukipalvelut: Psykologien ja kuraattoreiden asiakaskontaktit kpl /yksilötyöhön käytetty aika	8 471	8 547	8700
Kotoutumispalvelun asiakaskontaktien määrä	1 870	1 302	1 300
Ely-keskuksen korvaksen piirissä olevien henkilöiden määrä keskimäärin/kk	30	39	42
Kotoutumispalvelun henkilöstön määrä	4	4	3